

تکرار بیعت امارات متحده عربی با اخذ سوآپ دلاری

آمریکادر مسیر بازآرایی هژمون پولی؟

یادداشت

فرشید فرحناکیان

دکترای حقوق نفت و گاز

در بهار ۲۰۲۶ و همزمان با تداوم جنگ آمریکا علیه ایران و گسترش دامنه کنترل در تنگه هرمز از سوی ایران، دولت ایالات متحده ابزار کم‌کاربرد اما راهبردی دیگری را از جعبه‌ابزار مالی خود بیرون کشیده است: «خطوط سوآپ ارزی». وزارت خزانه‌داری آمریکا در حال بررسی فعال‌سازی سوآپ دلاری برای برخی متحدان خلیج فارس به‌ویژه امارات متحده عربی است. اقدامی که در ظاهر برای تأمین نقدینگی دلاری و مدیریت شوک‌های ناشی از کاهش درآمد نفتی طراحی شده؛ اما در لایه عمیق‌تر، بخشی از یک بازآرایی ژئواکونومیک پیرامون «سلطه دلار» و معماری امنیت مالی پسا‌جنگ هرمز است.

با اتکا به چهارچوب نظریه ثبات هژمونیک و مفهوم «امتیاز کراف»، می‌توان به بررسی ابتکار سال ۲۰۲۶ ایالات متحده برای استفاده از خطوط بخشی از در قبال سوآپ دلار از سوی ایران، وزارت خزانه‌داری ایالات متحده: به جای مسیر متعارف فدرال رزرو، در حال بررسی استفاده از صندوق تثبیت نرخ ارز (ESF) برای تأمین نقدینگی دلاری برای کشورهای نظیر امارات متحده عربی است. این تحول ناشی از «فعال‌سازی ژئواکونومیک» هژمونی پولی آمریکا است؛ واشنگتن از سوآپ‌ها نه صرفاً برای تثبیت بازارها، بلکه برای تحکیم شبکه دلاری، مدیریت بازار اوراق خزانه و مهار نفوذ مالی چین بهره می‌گیرد. پیامدهای

این روند برای شورای همکاری خلیج فارس و ایران پس از جنگ هرمز مهم‌تر هم شده است. سوآپ ارزی در ساده‌ترین تعریف، توافق میان دو بانک مرکزی (یا خزانه‌داری‌ها) است که طی آن ارزهای خود را به‌طور موقت مبادله می‌کنند و در سررسید مشخص با نرخ بهره توافقی باز می‌گردانند. در نسخه کلاسیک، این ابزار عمدتاً توسط فدرال رزرو استفاده می‌شود؛ همان نهادی که از دهه ۱۹۶۰ و در اوج جنگ سرد، خطوط سوآپ با متحدان کلیدی برقرار کرد و در بحران مالی ۲۰۰۸ و همه‌گیری کرونا، شبکه دلاری جهان را از خشکی نقدینگی نجات داد.

آنچه اکنون مطرح است؛ اما نه سوآپ‌های فدرال رزرو، بلکه استفاده از «صندوق تثبیت ارز» (Exchange Stabilization Fund) وزارت خزانه‌داری موسوم به ESF است؛ ابزاری که آخرین استفاده مهم خارجی آن به سال ۲۰۰۲ بازمی‌گردد و در ۲۰۲۵ نیز برای ارزتین فعال شد. استفاده از ESF دو ویژگی دارد: (۱) نیاز به تصویب کنگره ندارد و در اختیار قوه مجریه است. (۲) از فرآیند کندتر و مستقل فدرال رزرو عبور می‌کند. این جابه‌جایی از «بانک مرکزی مستقل» به «خزانه‌داری سیاسی» خود حامل پیام ژئوپولیتیکی است.

دو معماری پرداخت

صندوق تثبیت ارز حدود ۲۲ میلیارد دلار منابع دارد؛ اما بخش عمده آن «حق برداشت ویژه» (Special Drawing Rights) موسوم به SDR است که نقدشوندگی مستقیم ندارد. منابع در دسترس فوری نزدیک به ۴۰ میلیارد دلار برآورد می‌شود. با توجه به خطوط قبلی برای مکزیک و آرژانتین، ظرفیت جدید محدود است. این محدودیت دو پیام دارد: (۱) سوآپ‌های خزانه‌داری انتخابی و سیاسی خواهند بود. (۲) اعطای

اگر ایران هزینه تأمین امنیت عبور از هرمز را به یوان یا ارز دیجیتال، مطالبه کند، پاسخ آمریکا می‌تواند تقویت مدار دلاری پیرامون رقبای منطقه‌ای باشد. نتیجه، شکل‌گیری دو معماری پرداخت رقیب است: یکی مبتنی بر دلار و دیگری پیرامون یوان

ارزی ایجاد کرده است. بانک خلق چین تا ۲۰۲۱ بیش از ۴۴۸ میلیارد دلار ظرفیت سوآپ به حدود ۴۰ بانک مرکزی اعطا کرده بود. این دسترسی اسمی بوده که چین برای سوآپ فراهم کرده است. استفاده واقعی از این خطوط اما محدود بوده است. این شبکه بخشی از راهبرد بین‌المللی‌سازی یوان و تکمیل پروژه هایی مانند سامانه پرداخت بین‌بانکی فرامرزی (Cross-border Interbank Payment System) موسوم به CIPS است. در سوی مقابل، فدرال رزرو در بحران ۲۰۲۰ صدها میلیارد دلار نقدینگی تزریق کرد. واشنگتن اکنون می‌کوشد «چتر دلاری» خود را در خاورمیانه گسترش دهد. بساط یک ائتلاف مالی، سوآپ‌ها نه‌تنها ابزار مدیریت بحران؛ بلکه قفل‌کننده وابستگی ساختاری به دلار هستند. هر کشوری که در بحران به دلار متوسل شود، به‌طور ضمنی در مدار سوآپ پولی آمریکا باقی می‌ماند.

تکرار بیعت امارات متحده عربی

امارات یکی از ثروتمندترین تولیدکنندگان نفت جهان با ذخایر عظیم ارزی و صندوق‌های ثروت حاکمیتی است؛

بنابراین پرسش کلیدی این است: اگر کمبود مالی در کار نیست، چرا درخواست سوآپ؟ مقام‌های اماراتی تأکید کرده‌اند موضوع «کمک اضطراری» نیست؛ بلکه جلوگیری از فروش شتاب‌زده دارایی‌های دلاری در شرایط فشار نقدینگی فنی است. در واقع، سوآپ ارزی اجازه می‌دهد بدون فروش اوراق خزانه‌داری آمریکا یا سایر دارایی‌های دلاری، نقدینگی موقت تأمین شود. به‌عبارت دیگر یکی از اهداف ضمنی سوآپ‌ها جلوگیری از فروش گسترده اوراق خزانه آمریکاست. در صورت شوک درآمدی، کشورهای نفتی ممکن است برای تأمین نقدینگی به فروش دارایی‌های دلاری روی آورند. سوآپ‌ها این نیاز را کاهش می‌دهد و ثبات بازار بدهی آمریکا را حفظ می‌کند؛ عنصری کلیدی در حفظ «امتیاز کراف» ایالات متحده. کند که پروژه‌های سرمایه‌گذاری مشترک با آمریکا؛ از جمله سرمایه‌گذاری‌های انرژی در خاک ایالات متحده، در اثر فشار نقدینگی متوقف نشود. به‌بیان دیگر، امنیت انرژی به امنیت مالی گره‌خورده است. اگر صادرات نفت با اختلال مواجه شود، نقدینگی دلاری جایگزین درآمد ارزی می‌شود و چرخه سرمایه‌گذاری حفظ می‌گردد.

روشن‌ساز کلام ژئواکونومی، سیروشمشیر ایالات متحده از ابزار خزانه‌داری برای تحکیم شبکه دلاری، تثبیت بازار اوراق خزانه و مهار نفوذ مالی چین بهره می‌گیرد. در چهارچوب نظری، آمریکا همچنان کارکرد وام‌دهنده نهایی جهانی را ایفا می‌کند (Charles Kindleberger) و از طریق شبکه سوآپ‌ها امتیاز گراف (Exorbitant Privilege) خود را بازتولید می‌کند (Barry Eichengreen). ثبات اقتصاد جهانی مستلزم وجود هژمونی است که در زمان بحران، نقدینگی فراهم آورد و از فروپاشی نظام جلوگیری کند. در دهه ۱۹۳۰، نبود چنین بازیگری رکود بزرگ را تشدید کرد. در مقابل، عملکرد آمریکا در بحران ۲۰۰۸ و پاندمی ۲۰۲۰ از طریق خطوط سوآپ، نقش «وام‌دهنده نهایی جهانی» را احیا کرد. سلطه دلار به آمریکا امکان می‌دهد با هزینه کمتر استقراض کند و در مرکز شبکه مالی جهانی باقی بماند. خطوط سوآپ این مزیت را تقویت می‌کنند؛ زیرا تقاضای ساختاری برای دلار و دارایی‌های دلاری ایجاد می‌نمایند. خطوط سوآپ را می‌توان «زیرو ساخت نامرئی هژمونی» دانست؛ ابزاری که در لحظه بحران فعال می‌شود؛ اما در زمان عادی نیز نظم سلسله‌مراتبی نظام پولی جهانی را تثبیت می‌کند.

طرح سوآپ دلاری برای امارات و دیگر متحدان خلیج فارس را نمی‌توان صرفاً واکنشی فنی به بحران نقدینگی دانست. این اقدام سه لایه همزمان دارد: (۱) مدیریت بحران کوتاه‌مدت ناشی از اختلال هرمز؛ (۲) تقویت ائتلاف انرژی-مالی میان آمریکا و تولیدکنندگان همسو؛ (۳) مهار رقابت ارزی چین و تثبیت هژمونی دلار. در جهانی که رقابت قدرت‌ها بیش از میدان نبرد، در میدان پول و پرداخت جریان دارد، سوآپ‌های ارزی به «سیر دلاری» واشنگتن بدل شده‌اند؛ سیری که هم از شوک متحدان جلوگیری می‌کند و هم مدار وابستگی به دلار را مستحکم‌تر می‌سازد. از این منظر، هرمز دیگر فقط گذرگاه نفت نیست؛ گلوگاه معماری مالی آینده نیز هست. اگر در قرن بیستم نواهای جنگی امنیت انرژی را تضمین می‌کردند، در دهه ۲۰۲۰ این خطوط اعتباری و سوآپ‌های ارزی‌اند که امنیت ژئواکونومیک را تعریف می‌کنند.

آگهی مزایده عمومی فروش سهام
شرکت توسعه لويزان (سهامی خاص)
شماره ۱۴۰۵/۰۲

مجموعه بانک رفاه کارگران در نظر دارد نسبت به فروش ۱۵,۶۹ درصد سهام شرکت توسعه لويزان (سهامی خاص) به تعداد ۱,۰۵۶۰ سهم به ارزش ۲۶,۸۲۶,۳۸۵,۰۸۰,۰۰۰ ریال از طریق برگزاری مزایده عمومی به اشخاص حقیقی و حقوقی ذیصلاح اقدام نماید. متقاضیان خرید سهام مزبور می‌توانند از تاریخ انتشار این آگهی حداکثر تا پایان وقت اداری روز پنج‌شنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۳۱ با در دست داشتن معرفی‌نامه کتبی مشتمل بر درج شماره شناسه ملی (اشخاص حقوقی) به‌همراه کد ملی (اشخاص حقیقی) در ساعات اداری به اداره سرمایه‌گذاری و امور مجامع شرکت‌ها بانک، به آدرس: تهران، بلوار کشاورز، رو به روی بیمارستان پارس، ساختمان بانک رفاه کارگران، اداره سرمایه‌گذاری و امور مجامع شرکت‌ها بانک مراجعه و اسناد مزایده را دریافت نمایند(شماره تماس: ۰۲۱۴۱۳۷۳۳۰۰۲۱۴۱۳۷۳۳۰۴).

شرایط شرکت در مزایده:

۱- ارزش پایه معامله و شرایط پرداخت ثمن معامله به‌شرح جدول ذیل به‌اطلاع متقاضیان می‌رسد.

نام شرکت	توسعه لويزان (سهامی خاص)
سرمایه ثبت شده	۳۳۶,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰
تعداد سهام قابل واگذاری	۱,۰۵۶۰
قیمت پایه کل سهام قابل واگذاری	۲۶,۸۲۶,۳۸۵,۰۸۰,۰۰۰
مبلغ سپرده شرکت در مزایده	۲,۴۱۴,۳۷۴,۶۵۷,۲۰۰
شرایط واگذاری ^(۱)	به‌صورت نقد و اقساط با شرایط ۹۰ درصد نقد و الباقی اقساط ۳ ماهه طی ۳ سال با نرخ سود ۲۳ درصد سالانه
^(۱) قیمت اعلامی، قیمت پایه بوده و اولویت واگذاری به ترتیب: ۱- با خریدارانی است که متقاضی خرید نقدی بوده و قیمتی بالاتر از قیمت پایه را پیشنهاد نمایند. ۲- با خریدارانی است که حصه نقدی بیشتر و قیمتی بالاتر از قیمت پایه را پیشنهاد نمایند.	

۲- سپرده شرکت در مزایده معادل ۱۰ درصد ارزش حصه نقدی ثمن معامله می‌باشد که می‌بایستی به‌صورت وجه نقد واریزی به‌حساب شماره ۵۰۰۰۱۴ به‌نام اداره حسابداری نزد شعبه پردیس بانک رفاه کارگران یا ضمانت‌نامه بانکی معتبر، غیر از بانک رفاه کارگران با اعتبار سه ماهه به‌صورت عندالمطالبه قابل تمدید و بی‌قید و شرط ارائه گردد. حق فروشنده جهت بررسی، قبول یا رد و درخواست اصلاح متن ضمانت‌نامه در مهلت محدود، محفوظ و متقاضی مکلف به رعایت آن است.

۳- متقاضیان می‌بایست پیشنهادات خود را نسبت به کل سهام عرضه شده، حداکثر تا پایان وقت اداری روز **شنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۰۲** به نشانی اعلام شده فوق تحویل و رسید دریافت نمایند. بدیهی است به پیشنهاداتی که بعد از موعد مقرر واصل گردد ترتیب اثر داده نخواهد شد.

۴- شرکت در مزایده به معنی اطلاع و آگاهی کامل متقاضی نسبت به شرایط شرکت بوده و خریدار با شرکت در مزایده کلیه اختیارات خصوصاً خیار غبن ولو فاحش را از سوی خود سلب و اسقاط می‌نماید.

۵- چنانچه برنده مزایده ظرف مهلت مقرر از تاریخ ابلاغ توسط مزایده‌گزار نسبت به امضای قرارداد تدوین شده توسط حوزه حقوقی بانک و پرداخت بخش نقدی ثمن معامله و ارائه اسناد تضمین اقدام ننماید، هیچ‌گونه ادعایی نسبت به سپرده شرکت در مزایده نخواهد داشت و مزایده‌گزار می‌تواند ضمانت‌نامه بانکی ارائه شده را به نفع خود ضبط نماید.

۶- پاکت‌های مزایده در **ساعت ۱۰:۰۰ صبح روز شنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۰۹** در سالن جلسات بانک واقع در تهران، خیابان ولیعصر (عج)، نرسیده به میدان ونک، ساختمان بانک رفاه کارگران مفتوح خواهد گردید. حضور پیشنهاد دهندگان یا نماینده قانونی آنان در جلسه با ارائه مدارک شناسایی یا معرفی‌نامه معتبر، مجاز می‌باشد. در جلسه مزبور صرفاً خریداران حائز رتبه‌های اول و دوم معرفی گردیده و برنده نهایی متعاقباً اعلام خواهد شد.

۷- استرداد سپرده شرکت در مزایده برنده دوم(وجه نقد/ضمانت‌نامه بانکی معتبر-وقف بند ۲) منوط به انعقاد قرارداد و تسویه کامل بخش نقدی ثمن معامله و دریافت اسناد تضمین از برنده اول مزایده می‌باشد. سپرده شرکت در مزایده سایر مزایده‌گران پس از برگزاری جلسه مزایده مسترد می‌گردد.

۸- فروشنده در رد یا قبول هر یک از/کلیه پیشنهادات واصله مختار است.

آگهی مزایده عمومی فروش سهام
شرکت صنعتی و معدنی اپال پارسیان سنگان (سهامی خاص)
شماره ۱۴۰۵/۰۲

مجموعه بانک رفاه کارگران در نظر دارد نسبت به فروش ۱۴,۲۵ درصد از سهام شرکت صنعتی و معدنی اپال پارسیان سنگان (سهامی خاص) به تعداد ۵,۵۳۹,۸۳۰,۰۰۰ سهم به ارزش ۱۱۹,۴۳۸,۷۳۴,۸۰۰,۰۰۰ ریال از طریق برگزاری مزایده عمومی به اشخاص حقیقی و حقوقی ذیصلاح اقدام نماید. متقاضیان خرید سهام مزبور می‌توانند از تاریخ انتشار این آگهی حداکثر تا پایان وقت اداری روز پنج‌شنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۳۱ با در دست داشتن معرفی‌نامه کتبی مشتمل بر درج شماره شناسه ملی (اشخاص حقوقی) به‌همراه کد ملی (اشخاص حقیقی) در ساعات اداری به اداره سرمایه‌گذاری و امور مجامع شرکت‌ها بانک، به آدرس: تهران، بلوار کشاورز، رو به روی بیمارستان پارس، ساختمان بانک رفاه کارگران، اداره سرمایه‌گذاری و امور مجامع شرکت‌ها بانک مراجعه و اسناد مزایده را دریافت نمایند(شماره‌های تماس: ۰۲۱۴۱۳۷۳۳۱۰).

شرایط شرکت در مزایده:

۱- ارزش پایه معامله و شرایط پرداخت ثمن معامله به‌شرح جدول ذیل به‌اطلاع متقاضیان می‌رسد.

نام شرکت	شرکت صنعتی و معدنی اپال پارسیان سنگان (سهامی خاص)
سرمایه ثبت شده	۳۸,۸۷۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
تعداد سهام قابل واگذاری	۵,۵۳۹,۸۳۰,۰۰۰
قیمت پایه کل سهام قابل واگذاری	۱۱۹,۴۳۸,۷۳۴,۸۰۰,۰۰۰
مبلغ سپرده شرکت در مزایده	۷,۷۶۳,۵۱۷,۷۶۲,۰۰۰
شرایط واگذاری ^(۱)	به‌صورت نقد و اقساط با شرایط ۶۵ درصد نقد و الباقی اقساط ۶ ماهه طی ۵ سال با نرخ سود ۲۳ درصد سالانه
^(۱) قیمت اعلامی، قیمت پایه بوده و اولویت واگذاری به ترتیب: ۱- با خریدارانی است که متقاضی خرید نقدی بوده و قیمتی بالاتر از قیمت پایه را پیشنهاد نمایند. ۲- با خریدارانی است که حصه نقدی بیشتر و قیمتی بالاتر از قیمت پایه را پیشنهاد نمایند.	

۲- سپرده شرکت در مزایده معادل ۱۰ درصد ارزش حصه نقدی ثمن معامله می‌باشد که می‌بایستی به‌صورت وجه نقد واریزی به‌حساب شماره ۵۰۰۰۱۴ به‌نام اداره حسابداری نزد شعبه پردیس بانک رفاه کارگران یا ضمانت‌نامه بانکی معتبر، غیر از بانک رفاه کارگران با اعتبار سه ماهه به‌صورت عندالمطالبه قابل تمدید و بی‌قید و شرط ارائه گردد. حق فروشنده جهت بررسی، قبول یا رد و درخواست اصلاح متن ضمانت‌نامه در مهلت محدود، محفوظ و متقاضی مکلف به رعایت آن است.

۳- متقاضیان می‌بایست پیشنهادات خود را نسبت به کل سهام عرضه شده، حداکثر تا پایان وقت اداری روز **شنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۰۲** به نشانی اعلام شده فوق تحویل و رسید دریافت نمایند. بدیهی است به پیشنهاداتی که بعد از موعد مقرر واصل گردد ترتیب اثر داده نخواهد شد.

۴- شرکت در مزایده به معنی اطلاع و آگاهی کامل متقاضی نسبت به شرایط شرکت بوده و خریدار با شرکت در مزایده کلیه اختیارات خصوصاً خیار غبن ولو فاحش را از سوی خود سلب و اسقاط می‌نماید.

۵- چنانچه برنده مزایده ظرف مهلت مقرر از تاریخ ابلاغ توسط مزایده‌گزار نسبت به امضای قرارداد تدوین شده توسط حوزه حقوقی بانک و پرداخت بخش نقدی ثمن معامله و ارائه اسناد تضمین اقدام ننماید، هیچ‌گونه ادعایی نسبت به سپرده شرکت در مزایده نخواهد داشت و مزایده‌گزار می‌تواند ضمانت‌نامه بانکی ارائه شده را به نفع خود ضبط نماید.

۶- پاکت‌های مزایده در **ساعت ۱۰:۰۰ صبح روز شنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۰۹** در سالن جلسات بانک واقع در تهران، خیابان ولیعصر (عج)، نرسیده به میدان ونک، ساختمان بانک رفاه کارگران مفتوح خواهد گردید. حضور پیشنهاد دهندگان یا نماینده قانونی آنان در جلسه با ارائه مدارک شناسایی یا معرفی‌نامه معتبر، مجاز می‌باشد. در جلسه مزبور صرفاً خریداران حائز رتبه‌های اول و دوم معرفی گردیده و برنده نهایی متعاقباً اعلام خواهد شد.

۷- استرداد سپرده شرکت در مزایده برنده دوم(وجه نقد/ضمانت‌نامه بانکی معتبر-وقف بند ۲) منوط به انعقاد قرارداد و تسویه کامل بخش نقدی ثمن معامله و دریافت اسناد تضمین از برنده اول مزایده می‌باشد. سپرده شرکت در مزایده سایر مزایده‌گران پس از برگزاری جلسه مزایده مسترد می‌گردد.

۸- فروشنده در رد یا قبول هر یک از/کلیه پیشنهادات واصله مختار است.